

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/15569.**

Benyújtás dátuma: **2021-03-22 11:23**

Parlex azonosító: **1NMDRGIL0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Dr. Szél Bernadett (független)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: **"Nem sérti az oktatáshoz való jog érvényesülését a pedagógusok kihagyása az oltási tervből?"**

Tisztelt Biztos Úr!

Pár napja Maruzsa Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (a továbbiakban: EMMI) köznevelésért felelős államtitkára az Inforádió egyik műsorában azt nyilatkozta, hogy "úgy készülünk, hogy húsvét után nyissunk". A kormány jelenlegi tervei szerint április 7-e után újraindulhat a tantermi oktatás az általános iskolákban, és újtranyithatnak az óvodák. A középiskolákban, amelyek november óta digitális tanrendben dolgoznak, az államtitkár elmondása alapján 3-4 hét múlva lehet olyan a helyzet, hogy visszatérjenek a tantermi oktatáshoz.

A pedagógusok és az oktatási-nevelési intézmények többi dolgozója nem része az oltási tervnek, azaz az iskolák húsvét utáni újrainyítására az óvodai-iskolai dolgozók szervezett oltása nélkül készül a kormány. Ahogy pár napja Kásler Miklós emberi erőforrás miniszter a parlamentben elmondta: "A tanárok ugyanúgy megkapják az oltást, mint minden más magyar állampolgár, az életkoruknak és egészségi állapotuknak megfelelően."- azaz nem részesítik őket előnyben több más, társadalmilag kiemelt feladatot ellátó csoporthoz hasonlóan, mint a rendvédelmi dolgozók, katonák, bírák, ügyészek, vagy az állami köztisztviselők.

A közoktatásban dolgozó pedagógusok átlagéletkora az elmúlt években jelentősen megnőtt, az 50 év feletti aránya 39 százalék. A szakszervezetek felmérése szerint a pedagógusok 19 százaléka már a második hullámban elkapta a koronavírust pozitív teszttel igazoltan, a márciusi újabb lezárás előtt pedig már az intézmények több mint 12 százaléka volt érintett. Azt is tudjuk, hogy a koronavírus brit mutánsának megjelenésével egyre alacsonyabb a súlyos betegek átlagéletkora, és gyakrabban kerül kórházba olyan 40-50 éves ember is, aki nem krónikus beteg, és semmilyen alapbetegsége nincs.

Az ENSZ gyermekalapja, az UNICEF decemberi állásfoglalásában sürgette, hogy az oltási tervekben sorolják előre a tanárokat, mert a járvány miatti oktatási korlátozásoknak számos káros társadalmi hatása van, különösen az oktatási egyenlőtlenségek növekedése. Hazánkban először 2020. március 16-tól június 15-ig, majd a középiskolásokra és egyetemistákra vonatkozóan november 11-től rendelték el ismét tantermen kívüli, digitális oktatást. Legutóbb a járvány harmadik hullámának berobbanása után, március 8-án terjesztették ki a digitális oktatást az általános iskolákra is. A középiskolásoknak és egyetemistáknak ez már a harmadik félév, amit a korlátozások érintenek.

Orbán Viktor augusztus végén a járvány első hullámában bevezetett digitális oktatást értékelve azt mondta, az “nem jelentett tökéletes megoldást”, mert “a diákok több mint 10 százaléka eltűnt a rendszerből, és csak alkalmanként vett részt a tanításban, ami növelte a tudásbeli különbségeket”. Számos hazai kutatás is rámutatott arra, milyen egyenlőtlenségek voltak az oktatáshoz való hozzáférésben a digitális oktatásra való átállás időszaka alatt, és hogyan növelte a hátrányos helyzetű diákok lemaradását a távtanulás. A legnagyobb problémát az eszközhány okozta: a távoktatáshoz ugyanis minden diáknak számítógépre, laptopra, vagy tabletre, internet-előfizetésre, vagy mobilnetre volt szüksége.

Bár a kormány ingyenes internetet biztosított a veszélyhelyzet idején elrendelt távoktatás ideje alatt, ezt éppen a leginkább rászoruló családok nem tudták/tudják kihasználni, mert sok helyen nemhogy bekötött internet, de számítógép sincs, vagy ha van is, jellemző a mobilinternet használata. Egy felmérés [1] szerint a 6. osztályosok 12, a 8. osztályosok 10 és a 10. osztályosok 7 százaléka nem tud részt venni az online oktatásban, mert nincs internet-hozzáférése vagy számítógépe otthon. Jelentősek a területi különbségek: Szabolcsban és Borsodban 2017-es adatok alapján a diákok egyharmadához nem, vagy csak erősen korlátozottan juthat el az online oktatás.

Hasonló megállapításokra jutott egy másik, halmozottan hátrányos helyzetű (hhh) és roma gyerekeket oktató pedagógusok körében végzett kutatás is [2], ami megmutatta, hogy minél nagyobb a hhh/roma diákok aránya, annál alacsonyabb a digitális oktatásban részt vevők aránya. Azokban az osztályokban, ahol 60 százalék feletti a hhh/roma diákok aránya, ott a diákok harmada nem vesz részt a digitális oktatásban. A pedagógusok fele a megfelelő infrastruktúra hiányát jelölte meg legfőbb okként (a megfelelő eszköz vagy internetkapcsolat hiánya). Minden ötödik tanár egzisztenciális okokra hivatkozott (besegítés otthon a háztartási munkákba, kisebb gyermekek felügyeletébe stb.) Problémának látták a tanulásra alkalmas tér hiányát és a feladatok önálló értelmezésének nehézségét is.

Egy harmadik, fókuszcsoportos kutatás [3] a járvány első hulláma, 2020 márciusa és júniusa közötti tapasztalatokat gyűjtötte össze a diákok, szülők és tanárok körében. Ebből a kutatásból az derült ki, hogy a szegregátumokban található iskolákban a diákoknak telefonjuk jellemzően volt, számítógépük szorban nem. Az oktatás tipikusan papíralapon folyt: a papíron megkapott feladatlapokat hétfőnként kellett leadniuk az iskolában.

Ezek a kutatások is igazolják, hogy mind a részlegesen, mind az időszakosan elrendelt digitális tanrend esetén komoly egyenlőtlenségek vannak a diákok távoktatásba való bekapcsolódásának esélyei között. Nagyban függ ez a családok anyagi és lakhatási helyzetétől, a digitális eszközök

rendelkezésre állásától, illetve az internet-eléréstől. A kormány által nyújtott, internet-előfizetéshez kötött kedvezmények és különböző eszköztámogatások nem elegendőek a hátrányok leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű régiókban élő diákok lemaradása pedig ezáltal tovább nő.

Mindezek miatt – is – nagyon fontos lenne, hogy a tanárok és minden nevelésben-oktatásban dolgozó mielőbb hozzájusson a koronavírus elleni oltáshoz. Az oktatáshoz való jog érvényesülésének minőségét ugyanis alapvetően befolyásolja a pedagógusok átváltottsága és a jelenléti oktatáshoz való visszatérés. Az európai országok nagy része, 18 állam már előre is sorolta a tanárokat az oktatási tervében [4], négy ország pedig később dönt erről. Magyarország azon öt ország egyike, ahol semmilyen prioritást nem élveznek a pedagógusok. A WHO és a már említett UNICEF szerint ugyanakkor a tanárok oltásának az egészségügyi dolgozók és az idősek után kellene következnie. A nevelésben-oktatásban dolgozók oltása elősegítené az iskolák – ideértve a harmadik féléve online működő középiskolák – újraindítását és ezzel a diákok oktatáshoz való jogának érvényesülését.

Kérdésem az, hogy Ön szerint nem sérül-e a gyermekek oktatáshoz való joga azzal, ha az oktatási-nevelési intézményekben dolgozók – szakmaszinten – nem részei az oltási tervnek? A tavaszi szünet utáni újraindítás – a biztonságos oktatás feltételeinek megteremtése nélkül – további részleges korlátozásokhoz, átmeneti digitális oktatáshoz, illetve a középiskolák újraindításának újabb halasztásához vezethet, ami tovább növeli a hátrányos helyzetű diákok lemaradását és az ebből fakadó társadalmi egyenlőtlenségeket.

Várom válaszát!

Budapest, 2021. március 22.

Tisztelettel,

Szél Bernadett
országgyűlési képviselő

[1] https://kti.krtk.hu/koronavirus/hany-diakhoz-nem-jut-el-az-online-tavoktatas/12769/#_edn2

[2] <https://qubit.hu/2020/05/12/igy-tunnek-el-a-magyar-kozoktatasbol-a-hatranynos-helyzetu-es-roma-gyerekek-a-jarvany-idejen>

[3] <https://444.hu/2021/01/24/a-digitalis-oktatas-sem-szakadt-el-a-tankonyvektol>

[4] <https://blog.atlatszo.hu/2021/02/tizennyolc-eu-s-orszagban-elore-soroltak-a-pedagogusokat-az-oltasi-tervben-nalunk-nem/>